

REKABET FORUMU

HUKUK – EKONOMİ – POLİTİKA

Nisan 2018, Sayı: 116

Rekabet Derneği, 20 Mayıs 2004 tarihinde kurulmuş bir sivil toplum örgütüdür. Derneğin amacı Türkiye’de rekabet ortamının ve rekabet kültürünün gelişmesine katkıda bulunmaktır.

Bu dergide ileri sürülen görüşler yazarlarına ait olup Rekabet Derneği’ni bağlayıcı değildir.

Web: www.rekabetderneği.org

DOĞAN HOLDİNG’İN MEDYA GRUBUNUN DEMİRÖREN MEDYA YATIRIMLARI TİCARET A.Ş. TARAFINDAN DEVRALINMASI İŞLEMİ

Doç. Dr. Nurkut İnan

Bilindiği gibi bir devralma işlemi Rekabet Kurulu’na bildirildikten sonra, Kurul bu durumu web sitesinde yayımlar ve bu konuda itirazı olanların görüş, bilgi ve belgeleri elektronik ortamda Kurul’a göndermelerini ister. Kurul 16 Nisan 2018 tarihinde Doğan Holding’in medya grubunun devri başvurusunu web sitesine koymuş ve üçüncü kişilerden görüş, bilgi ve belge istemiştir. Aşağıdaki metin Rekabet Kurulu’na gönderdiğim itiraz metnidir. Okurlarımızın bilgisine sunarım.

İlgili pazarın niteliğine göre, siyasette rekabet ile ekonomik rekabetin çok sıkı bir ilişkisi vardır. Siyasette rekabetin sınırlanması çoğu zaman ekonomik rekabetin sınırlanmasına da yol açabilir. Bunun tersi de doğrudur.

Bu belirlemeden hareketle, başvuru konusu devralma işlemi hakkında görüşlerimi sunmak isterim.

Rekabet Kurulu’nun görüş istediği işlem açısından ilgili Pazar “Medya ve reklam, bilgi ve iletişim teknolojileri” olarak belirlenmiştir. Görüşlerimi daha net anlatabilmek için, burada medya pazarının içinde olan ve fakat tek başına bağımsız bir pazar oluşturan “Türkiye çapında satış yapan günlük gazete” pazarını ele almak isterim. Şüphesiz, görüşlerim medya pazarının içinde olan diğer pazarlar (örneğin televizyon yayınları) için de geçerli olacaktır.

Tüm dünyada ulusal günlük gazeteler ülkedeki siyasî rekabeti önemli ölçüde etkiler. Türkiye’de de durum böyledir. Siyasî rekabet iktidar ile muhalefet

arasındaki yarışdır. İktidarı ya da muhalefeti destekleyen gazetelerin var olması doğaldır. Bu yarışın âdil olması gerekir. Bunu sağlayan da iktidar ve muhalefetten bağımsız olan tarafsız ve güçlü basın var olmasıdır.

Bu saptamayı yaptıktan sonra, konuyu rekabet hukuku açısından incelemek isterim. Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. Maddesi birleşme ve devralma konusunu düzenlemektedir:

“Madde 7- Bir ya da birden fazla teşebbüsün hâkim durum yaratmaya veya hâkim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları, miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere, devralması hukuka aykırı ve yasaktır.

Hangi tür birleşme ve devralmaların hukukî geçerlilik kazanabilmesi için Kurula bildirilerek izin alınması gerektiğini Kurul, çıkaracağı tebliğlerle ilan eder.”

Bu maddenin uygulanmasında ilk yapılacak iş devralma işleminin hâkim durum yaratıp yaratmadığı ya da mevcut hâkim durumu daha da güçlendirip güçlendirmedığının saptanmasıdır. Bunu yapmak için tarafların ticarî günlük gazete pazarındaki payları bulunur. Yani gazete satışları esas alınarak, tarafların günlük ulusal gazete pazarındaki paylarının toplamı alınır. Böylece ekonomik olarak pazar payları belirlenir.

Kanımcı medya (günlük gazete) açısından bu yöntem doğru değildir. Çünkü yukarıda açıkladığım gibi, gazete pazarı siyasî rekabeti önemli ölçüde etkiler. Bu nedenle ilgili pazarın “siyasî açıdan gazete pazarı” olması gerekir.

Türkiye’de ulusal gazete pazarı siyasî açıdan üçe ayrılmalıdır:

- İktidar yandaşı basın
- Muhalefet yandaşı basın
- Bağımsız ve tarafsız basın

Doğan Holding bu işlem ile Türkiye'nin en çok satan ve çoğu zaman basın "Amiral Gemisi" olarak nitelenen Hürriyet gazetesini devretmektedir. Doğan grubunun ve dolayısıyla Hürriyet'in siyasî açıdan bağımsız ve tarafsız olduğu ülkemizde yoğun olarak kabul edilmektedir.

Demirören grubunun ise iktidar yanlısı olduğu ve iktidarcı desteklediği de yadsınamaz bir gerçektir. Bunun en somut örneği devir alma işlemi için gerekli kaynağın, devletin kontrolü altında olan Ziraat Bankasından sağlanmış olmasıdır.

Bu durumda, devir işlemi ile bağımsız ve tarafsız basının aleyhine, iktidar yandaşı basının lehine ezici bir hâkim durum yaratılacaktır.

Gazete siyasî pazarı esas alındığında durumun böyle olacağına şüphe yoktur. Ancak bu saptamama karşı oldukça önemli şu eleştiri gelebilir:

"Rekabet Kurulu siyasetin dışındadır. Bugüne kadar titizlikle siyasetin dışında kalmağa çalışmıştır. Rekabet hukuku açısından önemli olan ekonomik pazardır. Kurulun ilgili pazar olarak "siyasî rekabet" pazarını kullanma yetkisi yoktur."

İlk bakışta bu itiraz geçerli olarak görülebilir. Ama bu görüş, siyasî rekabetin ekonomik rekabete olan hiç de küçümsenemeyecek etkisini göz ardı etmektedir.

Bu aşamada yeniden RKHK'nun 7. Maddesine dönelim. Maddeye göre, bir devralma işleminin geçersiz olması için, bu işlem ile hâkim durum yaratılması yetmez. Ayrıca "rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu" doğurması da gereklidir.

AB hukukunda birleşme devralma incelemeleri için "hâkim durum" belirlemesi ikinci plana atılmış "rekabetin sınırlandırılması" kavramı öne çıkmıştır. Türk Rekabet Kurumu'nun da eğilimi bu yöndedir.

Ülkemizde iktidar yanlısı basın lehine yapılmış ekonomik rekabeti sınırlayıcı ayrımcılığın örneği çoktur. Resmî ilanların dağıtımında, yandaş basına sağlanan teşvik ve krediler ile yandaş olmayan basına yapılan devlet baskılarında (vergi soruşturmaları ve cezaları gibi) bunu açıkça görebiliriz. Doğan medya grubunun

devri henüz gerçekleşmeden, devralana sağlanan kredi de bu ayrımcılığın en açık örneğidir. Devir işleminden sonra ise artık yandaş gazete haline gelecek olan Hürriyet gazetesine sağlanabilecek avantajlar ekonomik rekabeti önemli ölçüde sınırlayabilecek hatta tamamen ortadan kaldıracak nitelikte olabilir.

Pek tabii olarak devir sonrası gazete ekonomik pazarında da hâkim durum ortaya çıkacak ise mesele yoktur. Bu konuyu araştırmağa gerek duymadım. Çünkü gazete siyasî pazarındaki hâkim durumun ekonomik rekabeti de olumsuz etkileyeceğine inanmaktayım.

Tüm bu açıklamalarım ve verdiğim gerekçeler ışığında Rekabet Kurulu'nun başvuru konusu işleme izin vermemesi gerektiğini düşünmekteyim. Rekabet Kurulu'ndan çıkacak böyle bir karar rekabet hukukunda bir milat olacaktır. Böyle bir karar, Kurul'un siyasî bir karar verdiğini değil, aksine siyasî açıdan ne kadar tarafsız olduğunu gösterecek ve siyasî rekabetin bozulmasının büyük ölçüde ekonomik rekabete de olumsuz etkisi olacağını belirleyecektir.
